

B.A. Semester - 2 (CBCS) Examination

March/April- 2018

SANSKRIT P4 PANCHTANTRA-MITRABHED
(CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧ (અ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બે ગદ્યખંડોનું ભાષાંતર કરો. (૦૮)
- (૧) તદત્રાસ્તિ વિષ્ણુશર્મા નામ બાહમણ: સકલશાસ્ત્રપારક્ષ્મરછાત્રસંસદિ લબ્ધકીર્તિ: । તસ્મૈ સમર્પયતુ ઇતાન્ । સ જૂનં દ્રાવપ્રબુદ્ધાન્કરિષ્યતિ ઇતિ । સ રાજા તદાકર્ણ્ય વિષ્ણુશર્માજ્ઞમાહૂય પ્રોવાચ-ઓ મગવન્ મદનુગ્રહાર્થમેતાનર્થશાસ્ત્રં પ્રતિ દ્રાગ્યથાનન્યસદ્શાન્વિદધાસિ તથા કુરુ । તદાદં ત્વા શાસનશતેન યોજયિષ્યામિ । અથ વિષ્ણુશર્મા તં રાજાનમૂચયે-દેવ, શ્રુયતાં મે તથ્યવચનમ્ ।
- (૨) કસ્મિદિદં વને આસુરકો નામ સિંહ: પ્રતિવસતિ સ્મ । અથાસૌ વીર્યાતિરેકાનિત્યમેવાનેકાન્મૃગશશકાદીન્ વ્યાપાદયન્ ન ઉપરામ । અથાન્યેઘુસ્ત્લનજા: સર્વે સારઙ્ગ વરાહમહિષશશકાદયો મિલિત્વા તમમ્બુયેત્ય પ્રોચુ: - સ્વામિન્, કિમનેન સકલમૃગવધેન નિત્યમેવ, ચતસ્તવૈ કેનાપિ મૃગેણ તૃપ્તિર્ભવતિ તત્ક્રિયતામસ્માભિ: સહ સમયધર્મ: । અથ પ્રમૃતિ તવાગોયવિષ્ટસ્ય જાતિકમેષ પ્રતિદિનેકો મૃગો મક્ષણાર્થ સમેષ્યતિ । એવં કૃતે તવ તાવત્પ્રણયાત્રા કલેશં વિનાપિ અવિષ્યતિ, અસ્માકં ચ પુન: સર્વાચ્છેદનં ન સ્યાત્ ।
- (૩) તસ્માત્ પુરુષેષોદ્યમો ન ત્યાજ્ય: । તદાકર્ણ્ય સજ્જવકસ્તમેવ ભૂયોડપિ પપ્રચ્છ ઓ મિત્ર, કથં રોયો મયાડસૌ દુષ્ટબુદ્ધિરિતિ । ઇયન્તં કાલં યાવદુત્તરોત્તરસ્નેહેન પ્રસાદેન ચાહં દૈષ્ટ: । ન કદાચિત્તદ્ધિકૃતિદેષ્ટા । તત્કથ્યતાં યેનાહમાત્મરક્ષાર્થ તદ્ધયાયાધમં કરોમિ । દમનક આહ - મદ્ર કિમત્ર જ્ઞેયમ્ ? એષ તે પ્રત્યય: । યદિ રક્તૈરિવશિરવાં શુકુટિં દધાન: સૂક્ષ્મી પરિલેલિહન્ ત્વાં દેષ્ટ્વા ભવતિ, તદુદુષ્ટબુદ્ધિ: । અન્યથા સુપ્રસાદશ્ચેતિ । તદાજ્ઞાપ્ય મામ્ । સ્વાશ્રયં પ્રતિ ગચ્છામિ ।
- પ્રશ્ન-૧ (બ) નીચેનામાંથી કોઇપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો. (૦૬)
- (૧) ન સ્વલ્પસ્ય કૃતે ભૂરિ નાશયેન્મતિમાન્નર: ।
- (૨) કૃત્યં ન કુરુતે વેગાન્ન સ સન્તાપમાપ્નુયાત્ ।
- (૩) સેવાધર્મ: પરમગહનો યોગિનામપ્યગમ્ય: ।
- (૪) અમૃતં રાજસમ્માનમમૃતં ક્ષીરભોજનમ્ ।
- પ્રશ્ન-૨ પંચતંત્રનો સંક્ષિપ્ત પરિચય આપો. (૧૪)
- પ્રશ્ન-૨ પ્રાચીન ભારતીય સાહિત્યમાં પ્રાણીકથાની ઉપાદેયતા જણાવો.
- પ્રશ્ન-૩ પંચતંત્રકારની શૈલી વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. (૧૪)
- પ્રશ્ન-૩ ભારતીય કથાસાહિત્યમાં પંડિત વિષ્ણુશર્માના પ્રધાનનું મૂલ્યાંકન કરો.
- પ્રશ્ન-૪ પ્રાણીકથાના ઉદ્ભવ અને વિકાસ પર સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો. (૧૪)
- પ્રશ્ન-૪ પંડિત વિષ્ણુશર્માનાં જીવન વિષયક માહિતી આપો.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- (૧) મદોત્કટ સિંહની કથાનો બોધ
- (૨) ગોમાયુ - શૃગાલકથા
- (૩) પંચતંત્રમાંથી પ્રાપ્ત થતો બોધ
- (૪) મન્દવિસર્પિણી મત્કુળકથા ।